

Josep Vives i Codina
(Catlluç 1931-Barcelona 1993)

Josep Vives nasqué el 6 de febrer de 1931 a Callús (Bages) o, més ben dit, a Catlluç, segons ell creia que havia d'ésser escrit el nom del seu poble, d'acord amb l'etimologia i la pronúncia dels vells de la contrada. El seu pare era mecànic tèxtil i la seva mare treballava com a modista.

Féu els estudis de batxillerat a Manresa i molt aviat se sentí atret per la natura i per la ciència de les plantes. Devia tenir uns catorze anys quan, acompanyat de la seva mare, es presentà a l'Institut Botànic de Barcelona i demanà autorització per col·laborar en les activitats científiques del centre. Antoni de Bolòs, el director de l'Institut, atesa l'edat del sol·licitant, de moment no es mostrava gaire inclinat a admetre'l. Però la insistència de Josep Vives i la decidida voluntat que manifestava de dedicar-se als estudis botànics van acabar vencent la resistència del director, que li va obrir les portes perquè pogués utilitzar els mitjans de l'Institut per a la seva formació científica.

Des d'aquell moment el noi Vives fou un company entusiasta i actiu del grup de botànics que, dirigit pel Dr. Font i Quer, realitzava treballs florístics i geobotànics a l'Institut Botànic i dins la Secció Botànica de la Institució Catalana d'Història Natural, que, aleshores, en temps de la dictadura anticatalana de Franco, havia d'actuar en la clandestinitat.

Josep Vives participava, sens falta, en tots els programes de treball i en totes les

excursions (fig. 1). Intervingué activament, per exemple, en moltes de les campanyes d'exploració fetes a les planes de l'Ebre mitjà sota la direcció del prof. Braun-Blanquet. Parlant d'ell i dels altres companys que s'iniciaven en els estudis botànics, Braun-Blanquet ens deia que l'ambient de treball científic que havia trobat a Barcelona li recordava més el dels països nòrdics d'Europa que no pas el que es considera típic de les terres mediterrànies.

Fig. 1.- Josep Vives recollint mostres de molses en una excursió de la Institució Catalana d'Història Natural a Torredembarra l'any 1954. Al costat esquerre de la fotografia E. Batalla, A. de Bolòs amb un bastó a la mà i O. de Bolòs; a la dreta P. Font i Quer i F. Steinhäuser.

Josep Vives estudià Ciències Naturals a la Universitat de Barcelona i es llicencià l'any 1953 amb la qualificació màxima.

Un dels mestres que tingué a la Universitat, el Dr. Prudenci Seró, que feia estudis seriosos de Briologia, influí decisivament sobre la seva orientació vers el futur. Fins poc abans la recerca botànica a Catalunya s'havia limitat gairebé d'una manera exclusiva a l'estudi de les plantes vasculares. L'ampliació del camp de treball a les plantes inferiors començava aquells anys i Josep Vives fou un dels seus impulsors més decidits. Amb el Dr. Seró i amb la Dra. Creu Casas tingué una participació de primer ordre en la constitució d'un grup de bridlegs que, més tard, ha donat fruits ben coneguts.

Com a tema per al doctorat, Vives s'ocupà de l'estudi florístic i fitocenològic de l'alta conca del Cardener, en els Prepirineus. La seva tesi, presentada a la Universitat de Barcelona l'any 1959, meresqué l'atribució d'un premi extraordinari. Publicada per la mateixa Universitat l'any 1964, inicia una sèrie de treballs sobre flora i vegetació pirinenca que ha continuat fins als darrers anys. Quan Font i Quer ens parlava dels buits que encara feien incomplet el coneixement botànic de Catalunya, ens indicava, d'una banda, les terres del sud i, de l'altra, els Pirineus, sobretot llur part occidental. Fins aleshores els estudis sobre aquestes terres havien estat escassos. Recordem com en els Congressos

internacionals d'Estudis pirinencs, que aleshores se celebraven amb regularitat, el prof. H. Gaussen, de Tolosa, en passar revista de les noves publicacions botàniques referents a la serralada, enumerava les corresponents al vessant nord i havia de repetir cada vegada que no hi havia hagut novetats dignes de consideració en el vessant sud. Aquest estat de coses es va trencar aviat i la tesi de Vives fou un dels primers passos en el procés que ha conduït a un notable augment dels coneixements botànics sobre aquesta part dels Pirineus.

Quan, l'any 1953, l'autor d'aquestes ratlles va ocupar la càtedra de Fitografia i Ecologia vegetal de la Facultat de Ciències de Barcelona, Josep Vives fou nomenat ajudant de classes pràctiques, un càrrec que comportava un servei a la Universitat inicialment gratuït, més tard remunerat exigüament. Ell era l'únic col.laborador que teníem a la càtedra. El seu treball, al qual dedicava un gran esforç, fou molt valuós per a la preparació de nous grups de joves dedicats a la Botànica.

L'any 1960 el Dr. Vives obtingué una plaça de catedràtic de Ciències Naturals a l'Institut d'Ensenyament mitjà de Figueres i l'any 1963 passà a ocupar una plaça anàloga a Barcelona, on va continuar fins al final de la seva vida. Essent, com era, una persona complidora de les seves obligacions fins a l'extrem, l'activitat docent l'obligà a limitar el treball de recerca científica. Però, malgrat les dificultats, continuà participant sempre en les empreses dels botànics de Barcelona i no va pas interrompre els estudis briològics, que han donat lloc a publicacions de considerable interès.

Després d'una llarga malaltia, suportada coratjosament, va morir a Barcelona l'1 de desembre de 1993, deixant diversos projectes científics inacabats.

La pèrdua de Josep Vives, un home recte i emprenedor i un amic inoblidable per a molts de nosaltres, és un cop important per a la ciència catalana i, molt especialment, per als estudis briològics.

Oriol de Bolòs

Bibliografia científica de Josep Vives i Codina

- 1947 - Notas sobre la flora briològica de la comarca de la Selva. Collect. Bot. (Barcelona) 1: 123-125.
- 1948 - Contribución al conocimiento de la flora briològica de la comarca del Bajo Cardener. Collect. Bot. (Barcelona) 2: 131-136.
- 1953 - Contribución al estudio de los paisajes de la Sierra de Castelltallat. Homenaje a F. Pardillo. Universidad de Barcelona.
- 1956 - (en col.lab. amb C. Casas, P. Seró i M. Ubach). Flora briològica de las comarcas barcelonesas. Collect. Bot. (Barcelona) 5: 119-141.
- 1962 - Contribución a la Cartografía de la vegetación de la comarca del Bages. Actas Tercer Congreso Internacional de Estudios Pirenaicos, 145-147. Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- 1964 - Vegetación de la alta cuenca del Cardener. Acta Geobot. Barcinonensia 1: 1-218.
- 1973 - Flora briològica de la comarca de Bages, 48 pp. Barcelona.
- 1973 - Aproximació a una flora briològica de Catalunya, I. Hepàtiques laminars, 28 pp. Barcelona.
- 1974 - Aproximació a una flora briològica de Catalunya, II. Hepàtiques foliàcies, 28 pp. Barcelona.

- 1974 - Additions to the mosses flora of Catalonia. Collect. Bot. (Barcelona) 9: 195.
- 1974 - (en col.lab. amb R. M. Santa Eulàlia Guarch) Una nova estirp del *Fissidens crassipes* a Barcelona. Homenaje a M. de los Angeles Ferrer Sensat. 21-24. Barcelona.
- 1975 - Aproximació a una flora briològica de Catalunya. Molses pleurocàrpiques, 59 pp. Barcelona.
- 1975 - Briófitos de Cuenca. Anales Inst. Bot. Cavanilles 32: 125-132.
- 1976 - Aproximació a la flora dels briòfits Balears, 64 pp. Barcelona.
- 1976 - Impressions sobre la vegetació de l'illa de Cabrera. III. Vegetació briofítica. Treb. Inst. Catalana Hist. Nat. 7: 119-121.
- 1978 - Aproximació a la Flora dels Briòfits del Migjorn valencià. 70 pp. Barcelona.
- 1979 - Nou increment a la brioflora dels Països Catalans. Butll. Inst. Catalana Hist. Nat. 44: 129-130.
- 1981 - Noves localitats de la *Grimmia pitardi* en els països de la Mediterrània occidental. Treb. Inst. Catalana Hist. Nat. 9: 129.
- 1995 - Aproximació a la vegetació briofítica del Baix Solsonès (NE Espanya). Orsis 10: 63-72.